

22. Y flwyddyn ysgol, amserau sesiynau a dyddiadau tymhorau

Y flwyddyn ysgol ac amserau sesiynau

1. Mae Rheoliadau Addysg (Y Diwrnod Ysgol a'r Flwyddyn Ysgol) (Cymru) 2003 ("Rheoliadau 2003") yn berthnasol i ysgolion a gynhelir gan ALLau ac i ysgolion arbennig (boed yn rhai a gynhelir ai peidio). Maent yn gwneud darpariaethau ar gyfer diwrnod ysgol a fydd fel arfer yn cael ei rannu i ddwy sesiwn gydag egwyl yn y canol, ac ar gyfer ysgolion (ac eithrio ysgolion meithrin) i gyfarfod am o leiaf 380 sesiwn, sy'n gyfwerth â 190 diwrnod, yn ystod unrhyw flwyddyn ysgol.
2. Mae'r amodau a thelerau safonol ar gyfer athrawon yn darparu ar gyfer 195 diwrnod gwaith, ac mae 190 o'r rhain yn ddiwrnodau addysgu (yn y blynyddoedd ysgol hyd at 2021/2022 ceir defnyddio un ar gyfer hyfforddiant ar y cwricwlwm newydd i Gymru). Mae'n ofynnol i'r pum diwrnod dros ben fod ar gael ar gyfer dyletswyddau eraill, fel hyfforddiant.

Ysgolion sy'n cael eu hatal rhag cyfarfod

3. Pan fo ysgol yn cael ei hatal rhag cyfarfod, er enghraifft oherwydd tywydd eithafol, pryderon iechyd a diogelwch yn sgil difrod i adeiladau'r ysgol, neu am fod yr ysgol yn cael ei defnyddio fel gorsaf bleidleisio, mae'n rhaid iddi wneud iawn am sesiynau a gollwyd lle mae hynny'n ymarferol resymol.
4. Ni ystyrir colli sesiynau yn sgil cau ysgol yn fwriadol oherwydd gwaith adeiladu neu adleoli yn gyfystyr ag ysgol wedi'i hatal rhag cyfarfod. Os yw prosiectau o'r fath yn golygu na fydd modd cael mynediad i safle'r ysgol at ddibenion dysgu, yna dylai cyrff llywodraethu wneud eu gorau i sicrhau bod trefniadau amgen yn cael eu gwneud i'r ysgol gyfarfod yn rhywle arall neu ar adeg arall, gan gael cydsyniad staff, disgyblion a rhieni.

Sefydlu'r diwrnod ysgol

5. Mae adran 32C(1) o Ddeddf Addysg 2002 yn nodi:
 - Yn achos ysgolion cymunedol, gwirfoddol a reolir neu ysgolion arbennig cymunedol neu ysgolion meithrin a gynhelir yn amodol ar baragraff 8 isod, y corff llywodraethu fydd yn pennu amserau sesiynau'r ysgol.
 - Yn achos ysgolion sefydledig, gwirfoddol a gynorthwyir neu ysgolion arbennig sefydledig, yn amodol ar baragraff 5, y corff llywodraethu fydd yn pennu amserau sesiynau'r ysgol.
6. Mae Adran 32C(2) o Ddeddf Addysg 2002 yn darparu, os yw ALL yn fodlon y byddai newid amser sesiwn ysgol ar ddechrau neu ddiwedd diwrnod ysgol yn

hyrwyddo dulliau cynaliadwy o deithio neu'n gwella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd trefniadau teithio, y gall newid yr amserau hynny.

Gweithdrefn ar gyfer newid amserau sesiynau ysgolion gan awdurdod lleol

7. Mae Rheoliadau Newid Amserau Sesiynau Ysgolion (Cymru) 2009 yn amlinellu gweithdrefnau i gael eu dilyn gan ALI, pan fo'n ystyried bod angen newid amserau sesiynau ar gyfer dechrau neu ddiwedd diwrnod ysgol mewn unrhyw ysgol a gynhelir.
8. Mae Rheoliad 3 yn darparu, os bydd ALI am roi rhybudd i gorff llywodraethu ysgol i ddiwygio amserau sesiynau'r ysgol, fod yn rhaid iddo:
 - a. ymgynghori â'r corff llywodraethu, y pennaeth a holl staff yr ysgol
 - b. paratoi datganiad yn:
 - i. nodi ei fod yn cynnig newid amserau sesiynau'r ysgol
 - ii. nodi'r newid arfaethedig a phryd y mae'n cynnig y dylai ddod i rym
 - iii. rhoi manylion y dyddiad, amser a lle y cynhelir y cyfarfod ac egluro y gall y rhai hynny nad ydynt yn gallu mynychu'r cyfarfod gyflwyno sylwadau ysgrifenedig ar y newid arfaethedig cyn cynnal y cyfarfod
 - c. llunio'r datganiad hwnnw ac unrhyw atodiad mewn iaith neu ieithoedd (yn ogystal â Chymraeg neu Saesneg), os o gwbl, fel yr ystyria'n briodol
 - d. cymryd camau sy'n ymarferol rhesymol i sicrhau:
 - i. bod rhieni'r holl ddisgyblion ar gofrestr yr ysgol yn cael copi (am ddim) o'r datganiad o leiaf bythefnos cyn y cyfarfod
 - ii. bod copïau o'r datganiad ar gael i'w harchwilio (ar bob adeg resymol ac am ddim) yn yr ysgol yn ystod y pythefnos yn syth cyn y cyfarfod
 - e. darparu cyfle i drafod y cynnig mewn cyfarfod sy'n agored i:
 - i. holl rieni'r disgyblion sydd ar gofrestr yr ysgol
 - ii. pennaeth a holl staff yr ysgol
 - iii. aelodau'r corff llywodraethu
 - iv. unrhyw un arall y bydd yr ALI am eu gwahodd
 - f. ystyried (cyn penderfynu p'un a ddylid newid yr amserau):
 - unrhyw sylwadau ysgrifenedig a gyflwynwyd yn unol â pharagraff (b)(iii)
 - unrhyw sylwadau a wnaed yn y cyfarfod ar y cynnig
 - a ddylid gweithredu'r cynnig gyda neu heb unrhyw addasiad.
9. Os yw'r ALI yn penderfynu gweithredu'r newid arfaethedig (gyda neu heb addasiad), mae'n rhaid iddo, o leiaf dri mis cyn i unrhyw newid ddod i rym:

- hysbysu'r corff llywodraethu a'r pennaeth o unrhyw newid a phryd y mae'n dod i rym
- cymryd camau sy'n ymarferol rhesymol i sicrhau bod rhieni pob disgybl ar gofrestr yr ysgol yn cael eu hysbysu o hynny.

10. Gall newid i amserau sesiynau ysgol ond dod i rym ar ddechrau blwyddyn ysgol.
11. Bydd trafodion unrhyw gyfarfod a gynhelir o dan y rhan hon o'r rheoliadau o dan reolaeth yr ALI.
12. Er nad yw hyn yn ofynnol o dan y Rheoliadau, mae'n arfer da bob amser i ymgynghoriad gynnwys dysgwyr yr ysgol, er enghraifft drwy gyngor yr ysgol.

Gweithdrefn ar gyfer newid amserau sesiynau ysgolion gan gorff llywodraethu

13. Mae Rheoliad 4 Rheoliadau Newid Amserau Sesiynau Ysgolion (Cymru) 2009 yn rhagnodi'r weithdrefn i'w dilyn gan gorff llywodraethu ysgol gymunedol, gwirfoddol a reolir neu ysgol arbennig gymunedol neu ysgol feithrin a gynhelir pan fo'n cynnig newid amserau sesiynau ysgol (neu, os mai dim ond un newid sydd, y sesiwn ysgol). Mewn achosion o'r fath, mae'n rhaid i'r corff llywodraethu:

- a. ymgynghori â'r ALI, y pennaeth a holl staff yr ysgol
- b. paratoi datganiad yn:
 - i. nodi ei fod yn cynnig newid yr amserau
 - ii. nodi'r newid arfaethedig a phryd y mae'n cynnig y dylai ddod i rym
 - iii. tynnu sylw at unrhyw sylw ar y cynnig sydd wedi'i gynnwys fel atodiad i'r datganiad drwy rinwedd paragraff (c) a chynnwys ymateb i'r sylw fel yr ystyria'n briodol
 - iv. rhoi manylion y dyddiad, amser a lle y cynhelir y cyfarfod sy'n ofynnol iddo ei gynnal ac egluro y gall y rhai hynny nad ydynt yn gallu mynychu'r cyfarfod gyflwyno sylwadau ysgrifenedig ar y newid arfaethedig cyn cynnal y cyfarfod
- c. os yw'n ofynnol gan yr ALI, bydd yn rhaid cynnwys y cyfryw sylwadau ysgrifenedig ar y cynnig a wnaed gan yr awdurdod i'r diben hwnnw, fel atodiad i'r datganiad
- d. llunio'r datganiad hwnnw ac unrhyw atodiad mewn iaith neu ieithoedd (yn ogystal â Chymraeg neu Saesneg), os o gwbl, fel yr ystyria'n briodol neu yn ôl cyfarwyddyd yr ALI
- e. cymryd camau sy'n ymarferol rhesymol i sicrhau:
 - i. bod rhieni'r holl ddisgyblion ar gofrestr yr ysgol yn cael copi (am ddim) o'r datganiad ac unrhyw atodiad, o leiaf bythefnos cyn y cyfarfod
 - ii. bod copïau o'r datganiad ac unrhyw atodiad ar gael i'w harchwilio (ar bob adeg resymol ac am ddim) yn yr ysgol yn ystod y pythefnos yn syth cyn y cyfarfod

f. darparu cyfle i drafod y cynnig mewn cyfarfod sy'n agored i:

- i. holl rieni'r disgyblion sydd ar gofrestr yr ysgol
- ii. pennaeth a holl staff yr ysgol
- iii. unrhyw un arall y bydd yr Awdurdod Lleol am eu gwahodd

g. ystyried (cyn penderfynu p'un a ddylid newid yr amserau):

- unrhyw sylwadau ysgrifenedig a gyflwynwyd yn unol â pharagraff (b)(iv)
- unrhyw sylwadau a wnaed yn y cyfarfod ar y cynnig
- a ddylid gweithredu'r cynnig gyda neu heb unrhyw addasiad.

14. Os yw'r bwrdd llywodraethu yn penderfynu gweithredu'r newid arfaethedig (gyda neu heb addasiad), mae'n rhaid iddo, o leiaf chwe wythnos cyn i unrhyw newid ddod i rym:

- hysbysu'r ALI o unrhyw newid a phryd y mae'n dod i rym
- chymryd camau sy'n ymarferol rhesymol i sicrhau bod rhieni pob disgybl ar gofrestr yr ysgol yn cael eu hysbysu o hynny.

15. Pan fo'r newid yn ymwneud â dechrau neu ddiwedd diwrnod ysgol, ni chaiff y cyfnod chwe wythnos y cyfeirir ato ym mharagraff 13 fod yn llai na thri mis.

16. Gall newid i amserau sesiynau ysgol ond dod i rym:

- lle mae'n effeithio ar ddechrau neu ddiwedd y diwrnod ysgol, ar ddechrau blwyddyn ysgol
- ym mhob achos arall, ar ddechrau'r tymor ysgol.

17. Bydd trafodion unrhyw gyfarfod a gynhelir o dan y rhan hon o'r Rheoliadau o dan reolaeth y corff llywodraethu.

18. Er nad yw hyn yn ofynnol o dan y Rheoliadau, mae'n arfer da bob amser i ymgynghoriad gynnwys dysgwyr yr ysgol, er enghraifft drwy gyngor yr ysgol.

Hyd sesiynau ysgolion

19. Mae'n rhaid i sesiynau neilltuo digon o amser gwersi i ddarparu cwricwlwm eang a chytbwys sy'n cynnwys y cwricwlwm cenedlaethol ac addysg grefyddol. Mae gan ysgolion y rhyddid i benderfynu ar hyd pob gwersi.

20. Gall ysgolion arbennig fod yn fwy hyblyg gan y bydd angen iddynt neilltuo amser ar gyfer gweithgareddau sy'n benodol ar gyfer gofynion eu disgyblion, fel hyfforddiant mewn symudedd, iaith arwyddion neu ddefnyddio Braille ac ar gyfer unrhyw driniaethau meddygol sydd eu hangen. Mae hefyd angen iddynt ystyried yr amser y mae disgyblion yn ei dreulio bob diwrnod yn teithio i ac o'r ysgol. Fodd bynnag, yn gyffredinol, dylai ysgolion arbennig gynnig lefel o ddarpariaeth sydd o fudd addysgol i'r disgybl unigol. Wrth bennu oriau gwersi a addysgir, dylai ysgolion arbennig ystyried yr amrywiaeth a'r lefel o waith sy'n cael ei wneud gan

ddisgyblion yn ogystal â'u hoed cronolegol. Wrth bennu'r oriau ar gyfer addysgu gwersi, dylai ysgolion arbennig ystyried ystod a lefel y gwaith sy'n cael ei wneud gan y disgyblion yn ogystal â'u hoedran cronolegol.

21. Mae'n rhaid i'r pennaeth sicrhau bod gwybodaeth ar gael i rieni ac eraill am amserau dechrau a gorffen sesiynau'r ysgol.

Dyddiadau tymhorau

22. Yn sgil adran 42 o Ddeddf Addysg (Cymru) 2014 ("Deddf 2014"), gwnaed newidiadau i'r broses o bennu dyddiadau tymhorau ysgolion a gynhelir yng Nghymru drwy fewnosod adrannau 32A i 32C yn Neddf Addysg 2002 ("Deddf 2002").
23. Y diffiniad o ddyddiadau tymhorau yw'r dyddiadau pan fydd tymhorau ysgol a gwyliau yn dechrau a gorffen. Awdurdodau lleol sydd â'r hawl o hyd i bennu dyddiadau tymhorau ysgolion cymunedol, gwirfoddol a reolir, ysgolion arbennig cymunedol ac ysgolion meithrin a gynhelir. A chyrrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig (y cyrrff llywodraethu perthnasol) sydd â'r hawl o hyd i bennu dyddiadau tymhorau eu hysgolion hwythau. Mae pob ALL a chorff llywodraethu perthnasol o dan ddyletswydd i gydweithio i sicrhau bod dyddiadau tymhorau yr un fath neu mor debyg â phosibl.
24. Mae adran 32A(5) o Ddeddf 2002 yn darparu bod yn rhaid i ALLau roi gwybod i Weinidogion Cymru beth yw'r dyddiadau tymhorau y maent wedi'u pennu ar gyfer pob ysgol a gynhelir o fewn eu hardal. Yn unol â Rheoliadau Addysg (Hysbysu am Ddyddiadau Tymhorau Ysgol (Cymru) 2014, rhaid i ALLau roi gwybod i Weinidogion Cymru am yr holl ddyddiadau tymhorau y maent wedi'u pennu ar gyfer yr ysgolion a gynhelir yn eu hardal erbyn diwrnod gwaith olaf Awst ddwy flynedd union cyn dechrau'r flwyddyn ysgol y pennwyd dyddiadau ei thymhorau fan bellaf.
25. Os, er gwaethaf pob ymdrech, na chytunir ar ddyddiadau'r tymhorau, yna mae adran 32B(1) o Ddeddf 2002 yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru gyfarwyddo ALLau a'r cyrrff llywodraethu perthnasol ynghylch dyddiadau eu tymhorau. Lle bydd Gweinidogion Cymru yn ystyried pennu dyddiadau'r tymhorau, cynhelir ymgynghoriad llawn â rhanddeiliaid ar y dyddiadau arfaethedig cyn rhoi cyfarwyddyd.

Y Gyfraith

[Deddf Addysg 2002](#), adran 32A-C

[Rheoliadau Addysg \(Y Diwrnod Ysgol a'r Flwyddyn Ysgol\) \(Cymru\) 2003](#)

[Rheoliadau Newid Amserau Sesiynau Ysgolion \(Cymru\) 2009](#)

[Deddf Addysg \(Cymru\) 2014](#), adran 42

[Rheoliadau Addysg \(Hysbysu am Ddyddiadau Tymhorau Ysgol \(Cymru\) 2014](#)